

Norges best styrte kommuner - Kommuneindeksen 2024

Presentasjon på Arendalsuka

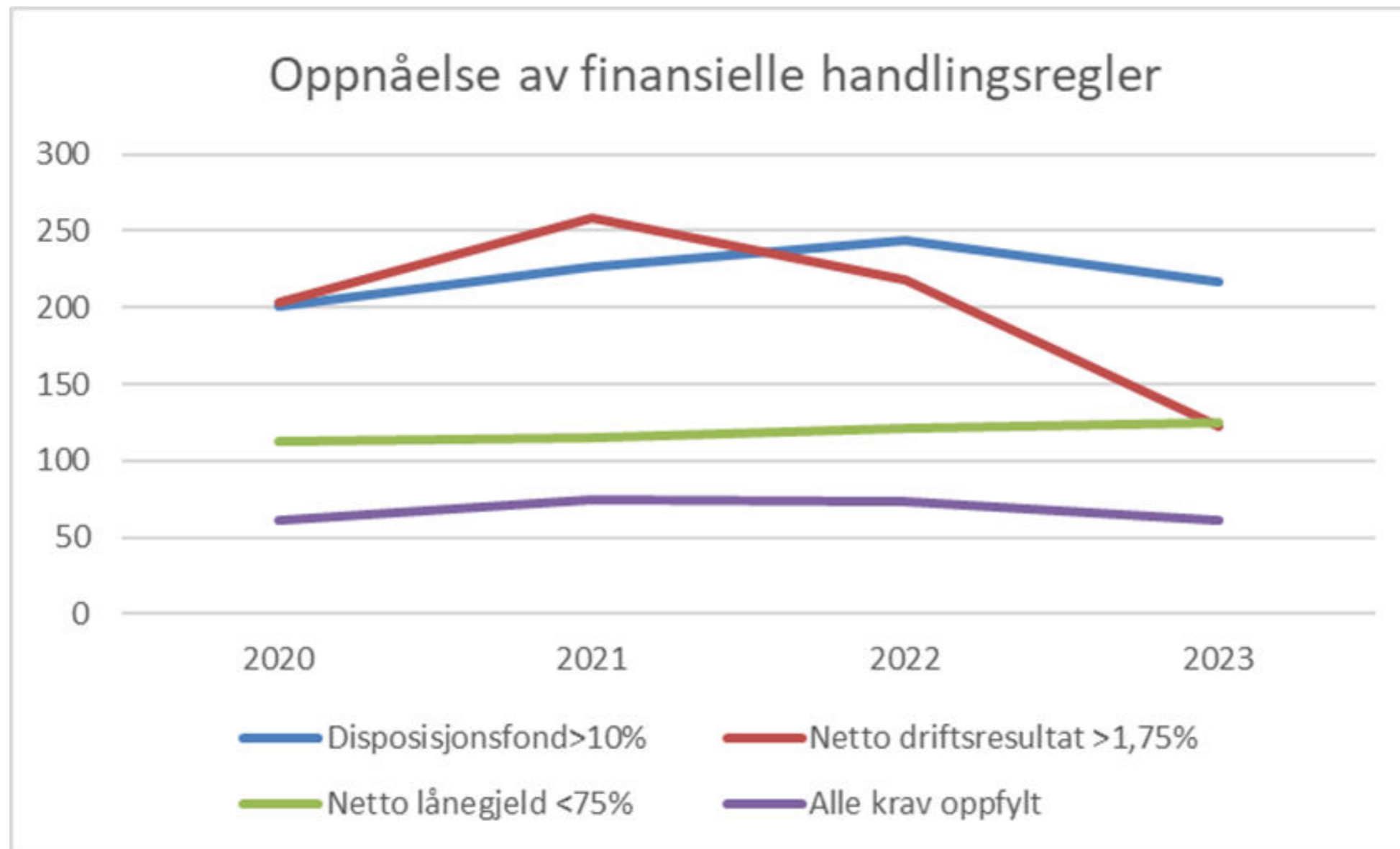
Oppdragsgiver Storebrand Livsforsikring

Kommuneindeksen : Hvilke kommuner er best styrt?

- ▶ «Økonomisk bærekraft: Evnen til å opprettholde tjenestetilbudet over tid»
  - ▶ Torbjørn Eika, KS
- ▶ Tjenestetilbudet:
  - ▶ 90% av utgiftene går til lovstyrte oppgaver (skole, barnehage, barnevern, PLO, helse, sosial, adm, brann, plan)
  - ▶ 10% av utgiftene går til lite lovstyrte oppgaver (vei, kultur, næring, kirke, bolig)
- ▶ Kommunene i Norge er primært en tjenesteprodusent
  - ▶ Må styres som en bedrift
- ▶ De kommunene som får det til:
  - ▶ God tjenestekvalitet
  - ▶ Lave kostnader (effektiv drift)
  - ▶ Gode finanser
- ▶ Godt styrt=Gode resultater
- ▶ Vi kan lære av hverandre
- ▶ Kommuneindeksen
  - ▶ Behovskorrigerede nettoutgifter
  - ▶ 84 indikatorer for kvalitet i 13 tjenester
  - ▶ Tre finansindikatorer

Tøffere å drive kommuner i 2023

Kostnadsindeksen 2024

Kostnadsindeksen - topp 25

Kommune	Utgift per innbygger alle tjenester	Indeks kostnad	Rang kostnad	Rang kostnad i fjor	Rang kostnad i forfjor
3036 Nannestad	61566	1,41	1	1	4
3028 Enebakk	63499	1,29	2	5	10
1120 Klepp	63791	1,27	3	6	5
3029 Lørenskog	63901	1,26	4	12	27
1119 Hå	64975	1,20	5	4	2
3023 Nesodden	65264	1,18	6	16	31
3027 Rælingen	65457	1,17	7	18	14
4204 Kristiansand	65802	1,14	8	45	33
3017 Råde	65831	1,14	9	3	68
3034 Nes	65896	1,14	10	10	6
5028 Melhus	66037	1,13	11	63	24
3801 Horten	66127	1,12	12	37	28
3030 Lillestrøm	66467	1,10	13	15	42
3020 Nordre Follo	66502	1,10	14	24	49
3805 Larvik	66718	1,08	15	9	15
1121 Time	66826	1,08	16	22	18
3053 Jevnaker	66831	1,08	17	17	19
3804 Sandefjord	66974	1,07	18	34	17
3442 Østre Toten	67092	1,06	19	32	39
1531 Sula	67208	1,05	20	11	13
3019 Vestby	67397	1,04	21	20	12
3021 Ås	67671	1,02	22	28	32
3033 Ullensaker	67706	1,02	23	8	8
3026 Aurskog-Høland	67709	1,02	24	13	11
3005 Drammen	67858	1,01	25	33	64

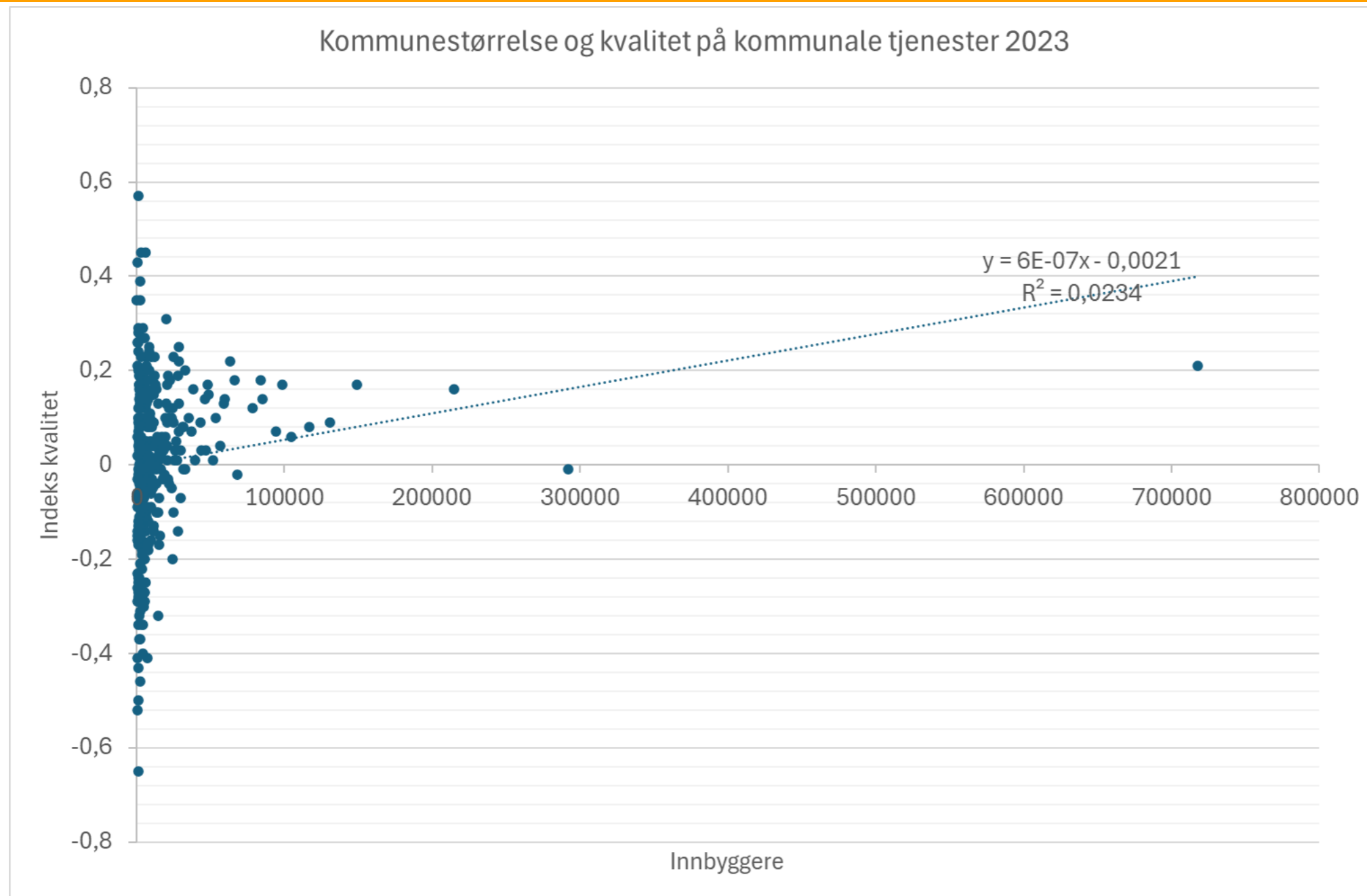
- ▶ Mange vekstkommuner rundt de store byene
- ▶ Ingen stordriftsfordeler over 20.000 innbyggere?
- ▶ 18 av kommunene på topp 25-listen i 2024 var også på listen i 2023
- ▶ Kommunene med de høyeste kostnadene, bruker tre ganger så mye penger per innbygger som de billigste
- ▶ Nordre Follo er på 14. plass og Sandefjord er på 18. plass

Kvalitetsindeksen 2024

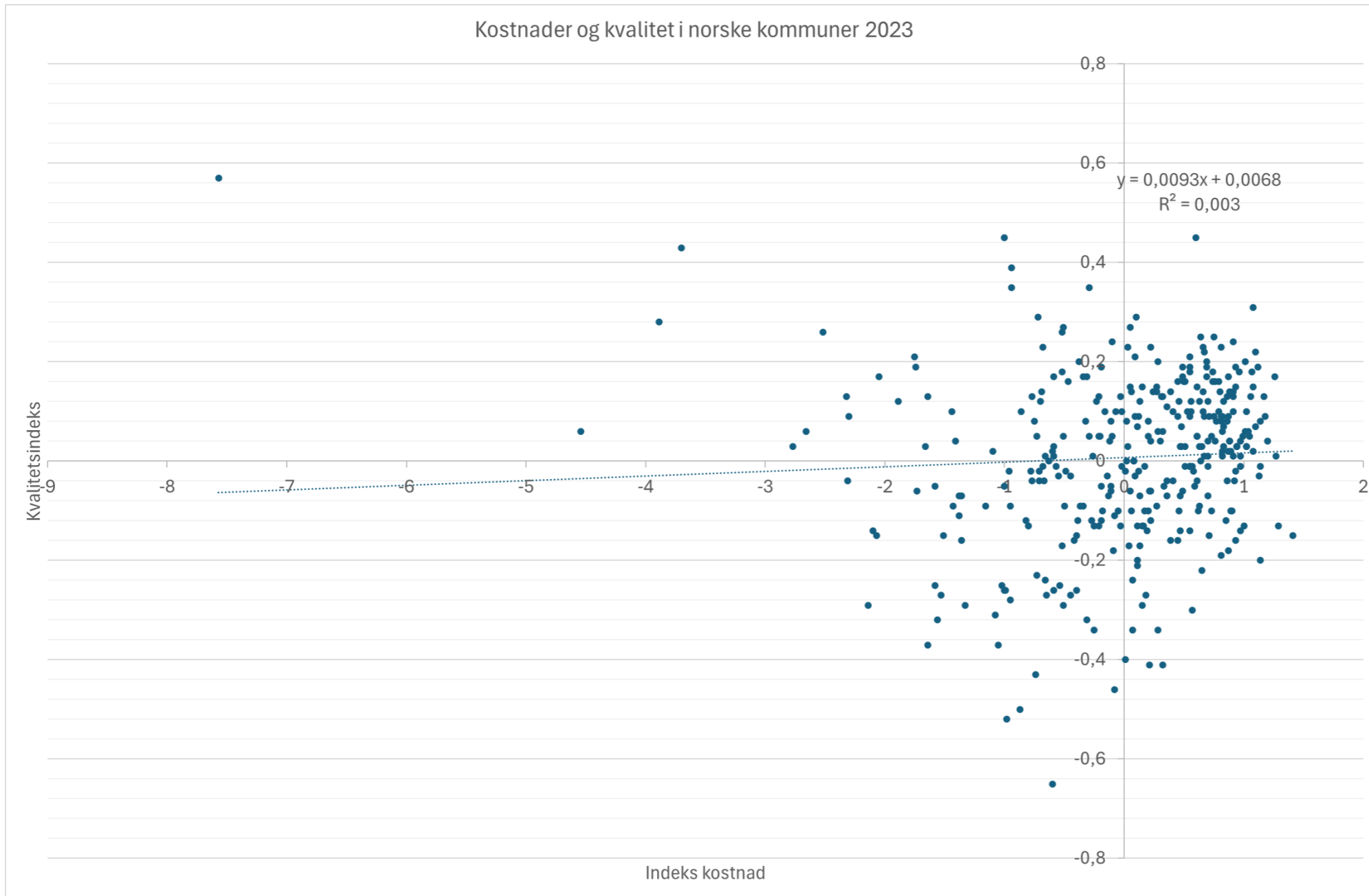
Region	Indeks kvalitet	Rang kvalitet	Rang kvalitet i fjor	Rang kvalitet i forfjor
4222 Bykle	0,57	1	1	2
3040 Nesbyen	0,45	2	11	5
4650 Gloppen	0,45	3	2	1
4629 Modalen	0,43	4	7	32
1133 Hjelmeland	0,39	5	19	8
3434 Lom	0,35	6	25	10
1151 Utsira	0,35	7	3	3
1121 Time	0,31	8	21	47
3439 Ringebu	0,29	9	15	27
3822 Nissedal	0,29	10	6	63
4619 Eidfjord	0,28	11	167	303
1114 Bjerkreim	0,27	12	173	70
4644 Luster	0,27	13	9	7
3039 Flå	0,26	14	103	14
4224 Åseral	0,26	15	13	24
3006 Kongsberg	0,25	16	18	46
3016 Rakkestad	0,25	17	78	118
3425 Engerdal	0,24	18	74	108
1516 Ulstein	0,24	19	16	45
4640 Sogndal	0,23	20	34	113
4202 Grimstad	0,23	21	90	15
4648 Bremanger	0,23	22	59	66
4227 Kvinesdal	0,23	23	5	39
4649 Stad	0,23	24	92	128
3405 Lillehammer	0,22	25	67	93

- ▶ Både store og små kommuner på listen
- ▶ Både rike og fattige kommuner på listen
- ▶ Ingen kommuner har god kvalitet i alle tjenester. Alle kan bli bedre
- ▶ Ingen kommuner har dårlig kvalitet i alle tjenester
- ▶ Større variasjon i kvalitet i små kommuner
- ▶ 15 av kommunene på topp 25-listen i 2024 var også på listen i 2023
- ▶ Nordre Follo er på 26. plass og Sandefjord er på 44. plass

Ingen sammenheng mellom kommunestørrelse og kvalitet

Ingen sammenheng mellom kostnadsnivå og kvalitet

Effektivitetsindeksen 2024

Region	Indeks effektivitet	Rang effektivitet	Rang effektivitet i fjor	Rang effektivitet i forfjor
3029 Lørenskog	0,72	1	4	16
1121 Time	0,70	2	3	10
3020 Nordre Follo	0,66	3	10	30
3801 Horten	0,65	4	17	9
3027 Rælingen	0,65	5	7	7
1120 Klepp	0,64	6	16	4
3036 Nannestad	0,63	7	2	6
3023 Nesodden	0,63	8	32	45
3804 Sandefjord	0,62	9	23	8
3805 Larvik	0,62	10	5	5
1119 Hå	0,62	11	8	3
4204 Kristiansand	0,61	12	40	31
1532 Giske	0,60	13	26	18
3442 Østre Toten	0,60	14	12	24
3030 Lillestrøm	0,59	15	28	49
3028 Enebakk	0,58	16	24	44
1516 Ulstein	0,58	17	14	40
1108 Sandnes	0,57	18	13	26
3017 Råde	0,57	19	21	92
3021 Ås	0,56	20	30	12
3413 Stange	0,56	21	31	39
5028 Melhus	0,55	22	74	27
3019 Vestby	0,55	23	29	32
1531 Sula	0,55	24	34	29
3053 Jevnaker	0,55	25	11	28

- ▶ Mest effektiv = kvalitet og kostnader med lik vekting
- ▶ Lørenskog, Time og Nordre Follo på topp, Sandefjord på 9. plass
- ▶ Ikke store forskjeller mellom de beste
- ▶ Ikke store forskjeller mellom de beste og gjennomsnittet
- ▶ Mange bykommuner og vekstkommuner rundt de store byene
- ▶ Få små kommuner
- ▶ Av årets mest effektive kommuner var 16 også på fjorårets liste og 10 på listen alle tre årene

Finansindeksen 2024

Region	Indeks finans	Rang finans	Rang finans i fjor	Rang finans i forfjor
1547 Aukra	5,04	1	2	1
1134 Suldal	3,27	2	1	2
3043 Ål	2,64	3	29	161
4224 Åseral	2,52	4	74	8
4628 Vaksdal	2,45	5	137	147
4641 Aurland	2,31	6	3	20
4222 Bykle	2,24	7	6	4
5033 Tydal	2,05	8	10	29
1135 Sauda	2,05	9	146	144
3424 Rendalen	1,99	10	20	14
4218 Iveland	1,96	11	33	30
4619 Eidfjord	1,95	12	5	10
1151 Utsira	1,93	13	4	23
5432 Loppa	1,84	14	51	123
3823 Fyresdal	1,60	15	49	51
3818 Tinn	1,58	16	34	21
4221 Valle	1,57	17	88	238
3434 Lom	1,55	18	17	48
4227 Kvinesdal	1,53	19	84	80
4634 Masfjorden	1,49	20	32	7
1811 Bindal	1,42	21	22	38
3046 Krødsherad	1,41	22	11	22
4642 Lærdal	1,40	23	122	68
5044 Namsskogan	1,39	24	48	60
1144 Kvitsøy	1,32	25	8	19

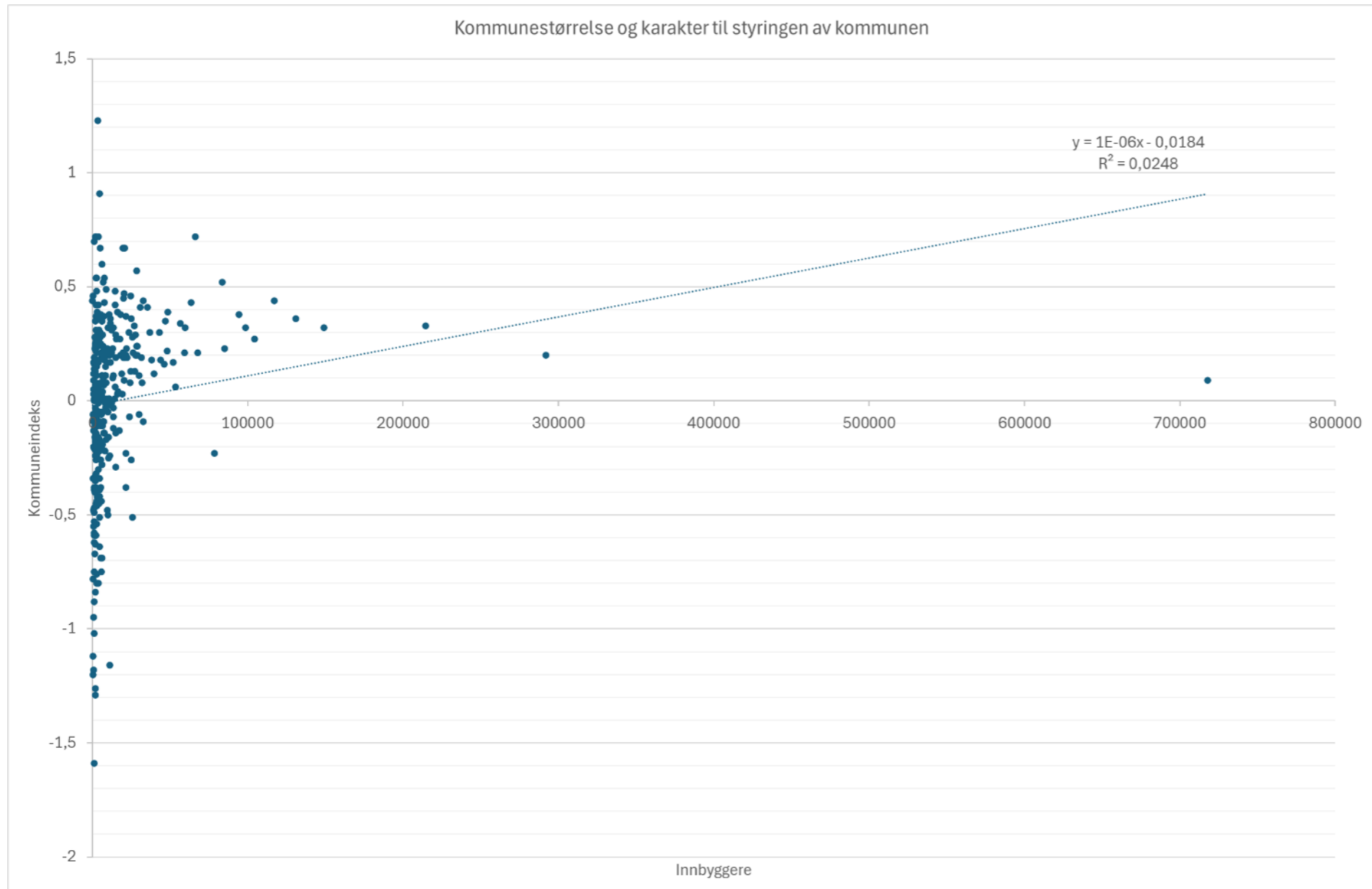
- ▶ Netto driftsresultat (50%), netto lånegjeld (25%) og disposisjonsfond (25%)
- ▶ Enorme forskjeller mellom de beste og gjennomsnittet
- ▶ Mange små kommuner og kraftkommuner
- ▶ Liten sammenheng mellom inntektsnivå og finanser, forklarer 30% av variasjonen i finansene
- ▶ Store variasjoner fra år til år. Engangsinntekter slår kraftig inn i enkelte kommuner (havbruksfond)

Kommuneindeksen (kvalitet, kostnader og finanser)

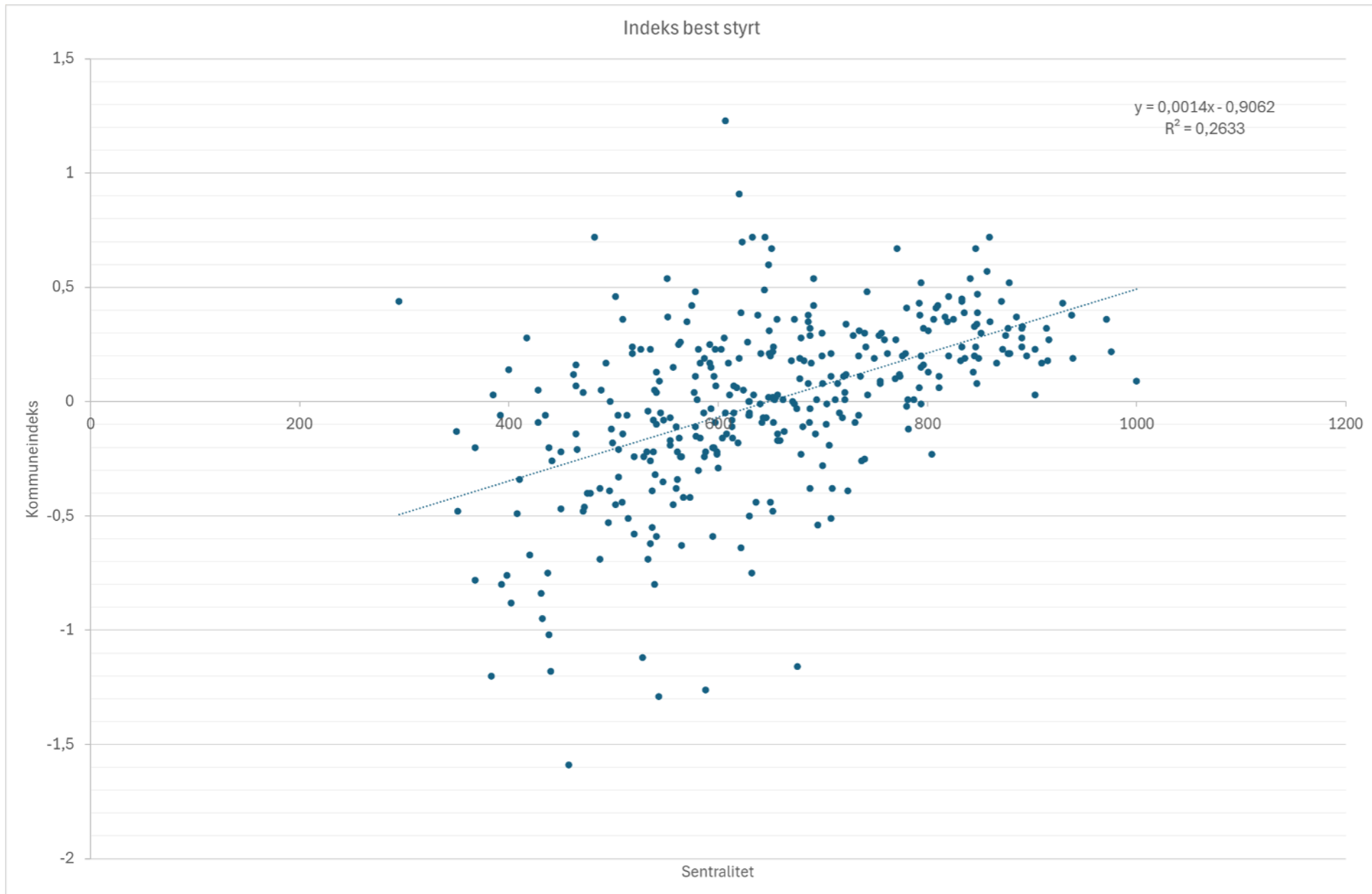
Region	Kommune indeks	Rang kommune indeks	Rang kommune indeks i fjor	Rang kommune indeks i forfjor
1547 Aukra	1,23	1	5	99
1135 Sauda	0,91	2	180	197
4628 Vaksdal	0,72	3	224	223
3046 Krødsherad	0,72	4	1	5
3804 Sandefjord	0,72	5	10	3
3424 Rendalen	0,72	6	15	20
4218 Iveland	0,70	7	49	87
1120 Klepp	0,67	8	7	4
1119 Hå	0,67	9	6	6
3043 Ål	0,67	10	70	253
4227 Kvinesdal	0,60	11	103	115
1124 Sola	0,57	12	12	70
3017 Råde	0,54	13	27	103
1114 Bjerkreim	0,54	14	9	10
3434 Lom	0,54	15	24	53
3053 Jevnaker	0,52	16	11	16
1108 Sandnes	0,52	17	29	23
1160 Vindafjord	0,49	18	25	54
1557 Gjemnes	0,48	19	142	247
3442 Østre Toten	0,48	20	51	57
3023 Nesodden	0,47	21	36	50
1144 Kvitsøy	0,46	22	3	51
3034 Nes	0,46	23	18	13
1121 Time	0,45	24	20	22
1151 Utsira	0,44	25	8	181

- ▶ Både rike og fattige kommuner
- ▶ Både store og små kommuner
- ▶ Størrelsen forklarer bare 2 % av variasjonen i Kommuneindeksen
- ▶ Større variasjon i resultatene i små kommuner
- ▶ Sandefjord er på 5. plass og Nordre Follo er på 28. plass
- ▶ 15 av kommunene på topp 25-listen i 2024 var også på listen i 2023 og 9 har vært på topp de siste 3 årene

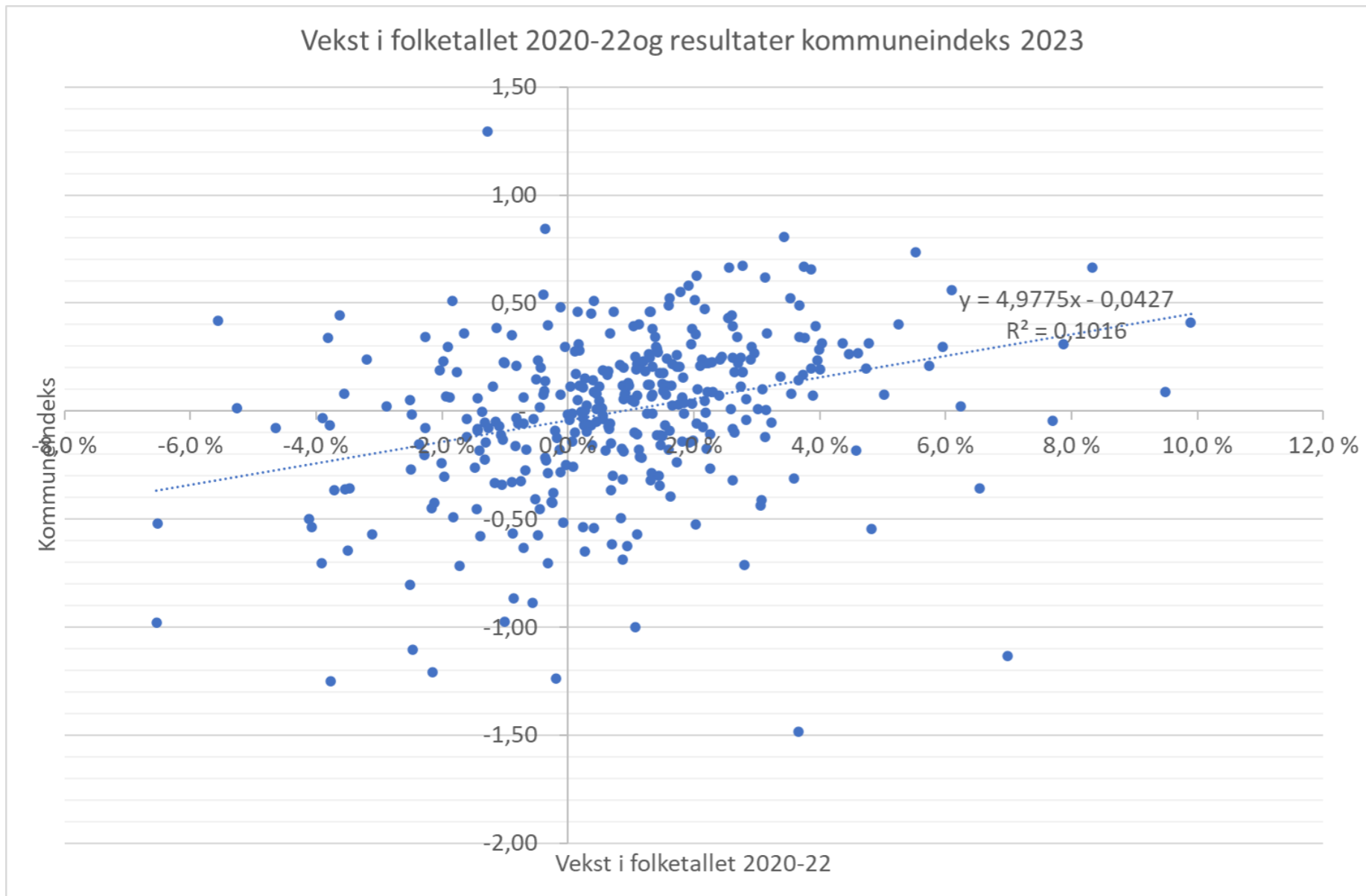
Ingen sammenheng mellom størrelse og god styring

Sentrale kommuner har bedre styring?

Vekst i folketallet gir bedre resultater?

Konklusjoner

- ▶ Ytre faktorer betyr lite for resultatene

- ▶ Inntekter
- ▶ Størrelse
- ▶ Sentralitet
- ▶ Vekst

- ▶ Indre faktorer forklarer det meste?

- ▶ Evnen til læring og utvikling

- ▶ Ledelse
- ▶ Organisering
- ▶ Kompetanse
- ▶ Samarbeid mellom politikk og administrasjon
- ▶ Strategi
  - ▶ Tidlig innsats
  - ▶ Tverrfaglig samarbeid
  - ▶ Styrke kommunesenteret

Hva er nytt i Kommuneindeksen 2024?

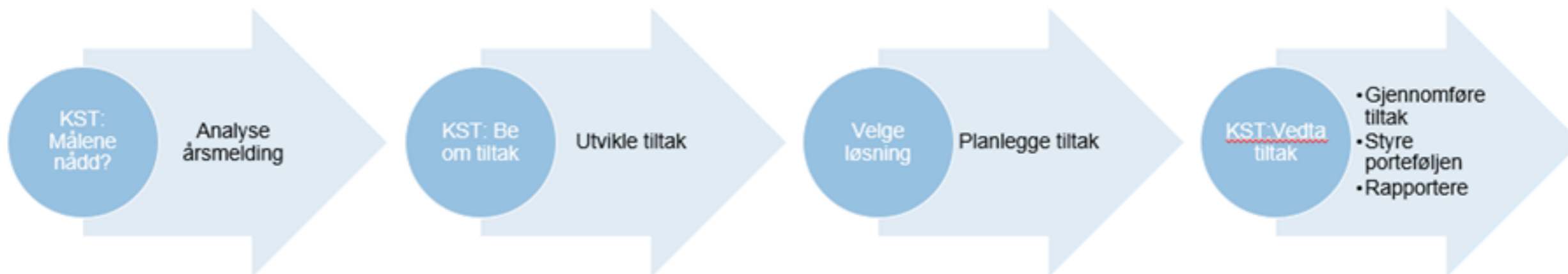
- ▶ **Tidlig nok ute** til at kommunene kan benytte Kommuneindeksen som del av analysefasen i budsjettarbeidet - jmf. årshjulet nedenfor
- ▶ **Tidsserier** - utvikling de siste tre årene for alle indeksene
- ▶ Den viktigste utviklingen skjer på tjenestenivå - **datagrunnlaget er vedlagt rapportene til hver kommune**

Kommuneindeksen
2024

3804 Sandefjord

AGENDA
KAUPANG

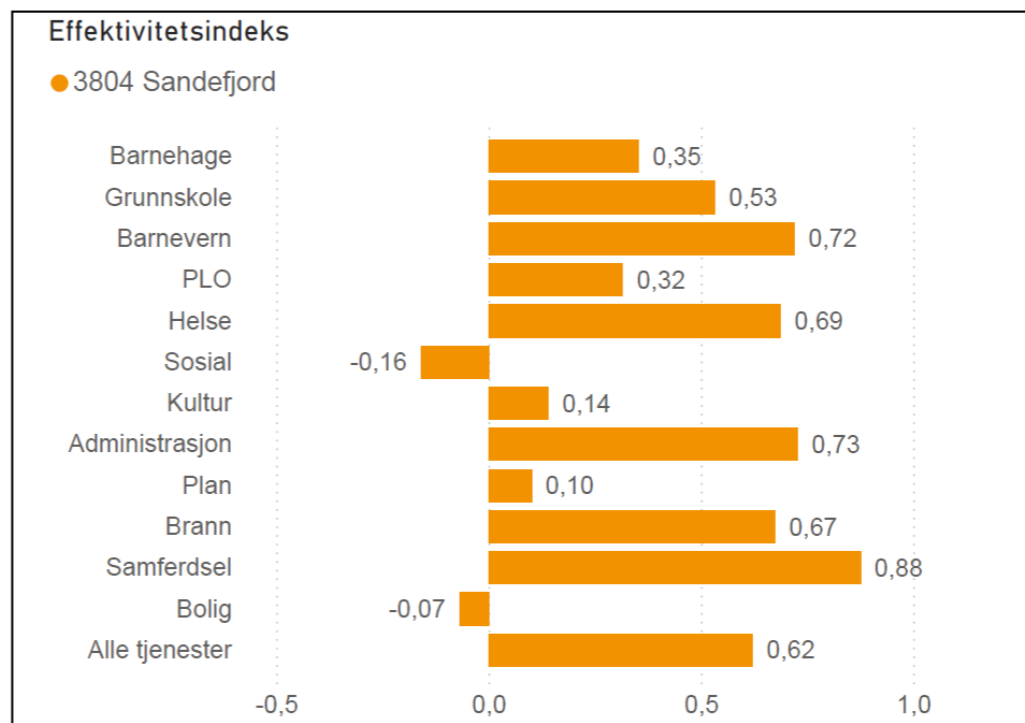
Sandefjord: Lave frie inntekter, får mye ut av pengene

3804 Sandefjord rangeres som nummer 5 i Kommuneindeksen 2024

Utvikling siste tre år			
Region	2021	2022	2023
▲ 3804 Sandefjord			
Rang kommuneindeks	3	10	5
Rang kvalitet	42	66	44
Rang kostnad alle tjenester	17	34	18
Rang finans	28	58	36
Rang effektivitet	8	23	9
Kommuneindeks	0,77	0,60	0,72
Indeks kvalitet	0,20	0,16	0,18
Indeks kostnad alle tjenester	1,06	0,99	1,07
Indeks finans	1,07	0,66	0,92
Indeks effektivitet	0,63	0,58	0,62

Finansielle nøkkeltall siste tre år			
Region	2021	2022	2023
▲ 3804 Sandefjord			
Indeks finans	1,07	0,66	0,92
Disposisjonsfond i prosent	0,21	0,21	0,23
Netto driftsresultat i prosent	0,07	0,04	0,05
Netto lånegjeld i prosent	0,31	0,34	0,37

Rang i sammenlikningskommunene					
Region	Rang kommuneindeks	Rang kvalitet	Rang kostnad	Rang finans	Rang effektivitet
▲					
1507 Ålesund	107	211	37	212	55
1804 Bodø	168	110	145	222	135
3002 Moss	131	190	88	194	99
3003 Sarpsborg	62	77	44	176	31
3020 Nordre Follo	28	26	14	152	3
3803 Tønsberg	103	88	42	237	33
3804 Sandefjord	5	44	18	36	9
3805 Larvik	37	61	15	168	10
4203 Arendal	135	69	72	252	51
Gruppe 11	83	104	55	175	51

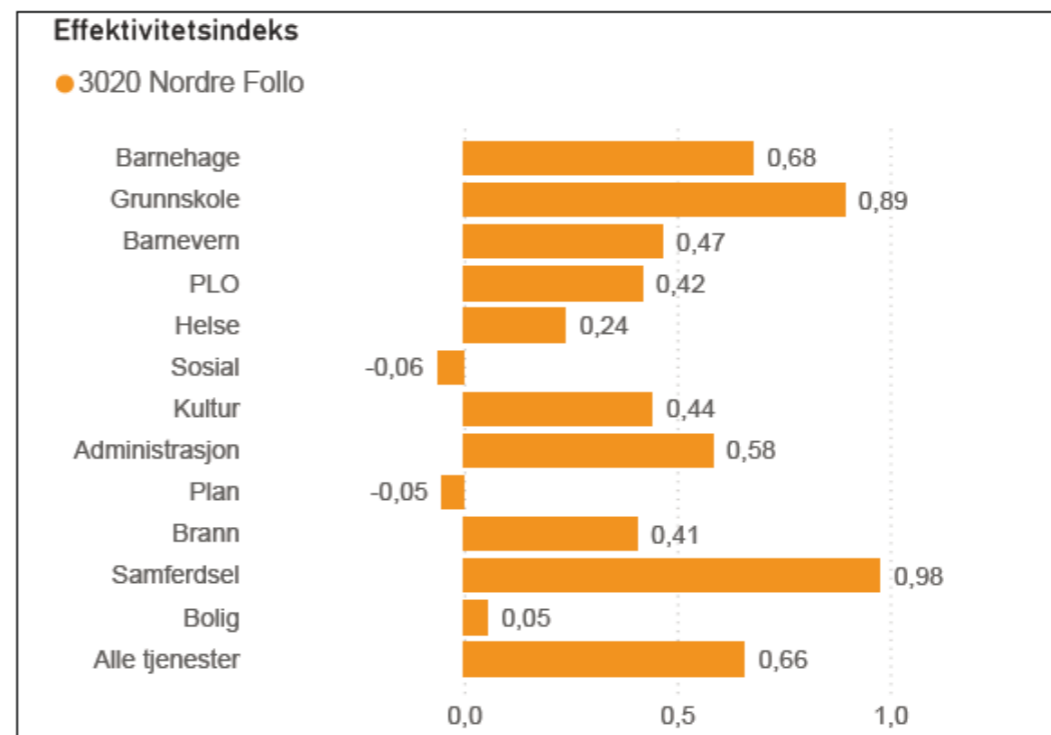
Nordre Follo: Nummer 3 på effektivitet, positiv utvikling siste tre år

3020 Nordre Follo rangeres som nummer 28 i Kommuneindeksen 2024

Utvikling siste tre år				
Region	2021	2022	2023	
▲ 3020 Nordre Follo				
Rang kommuneindeks	78	45	28	
Rang kvalitet	52	64	26	
Rang kostnad alle tjenester	49	24	14	
Rang finans	201	179	152	
Rang effektivitet	30	10	3	
Kommuneindeks	0,30	0,37	0,43	
Indeks kvalitet	0,18	0,17	0,22	
Indeks kostnad alle tjenester	0,88	1,06	1,10	
Indeks finans	-0,16	-0,13	-0,02	
Indeks effektivitet	0,53	0,61	0,66	

Finansielle nøkkeltall siste tre år				
Region	2021	2022	2023	
▲ 3020 Nordre Follo				
Indeks finans	-0,16	-0,13	-0,02	
Disposisjonsfond i prosent	0,13	0,16	0,16	
Netto driftsresultat i prosent	0,04	0,03	0,03	
Netto lånegjeld i prosent	1,10	1,05	1,09	

Rang i sammenlikningskommunene					
Region	Rang kommune indeks	Rang kvalitet	Rang kostnad	Rang finans	Rang effektivitet
▲					
3002 Moss	131	190	88	194	99
3003 Sarpsborg	62	77	44	176	31
3020 Nordre Follo	28	26	14	152	3
3803 Tønsberg	103	88	42	237	33
3804 Sandefjord	5	44	18	36	9
3805 Larvik	37	61	15	168	10
4203 Arendal	135	69	72	252	51
Gruppe 11	83	104	55	175	51

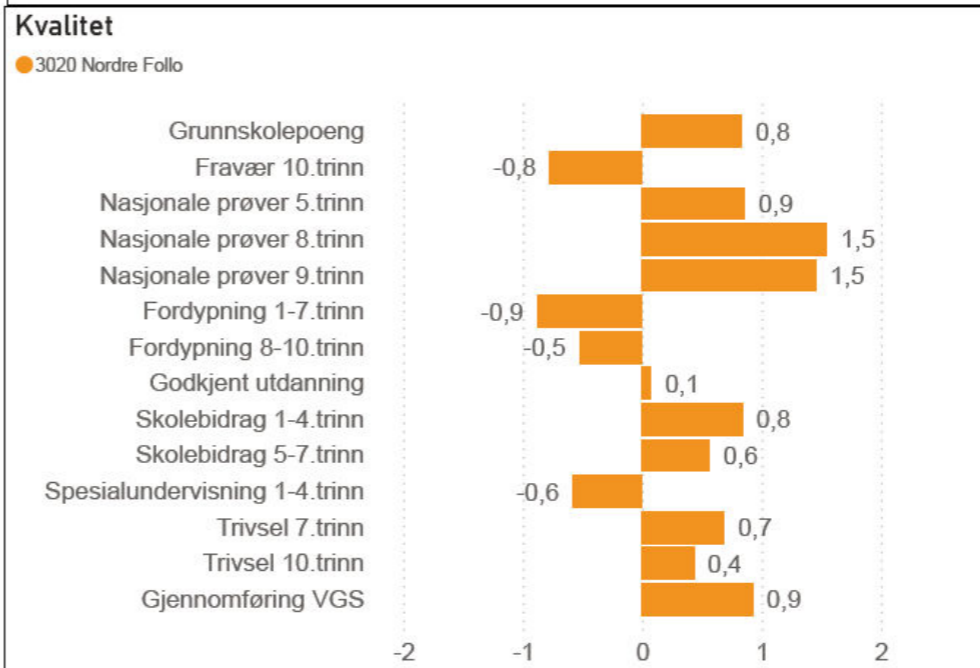
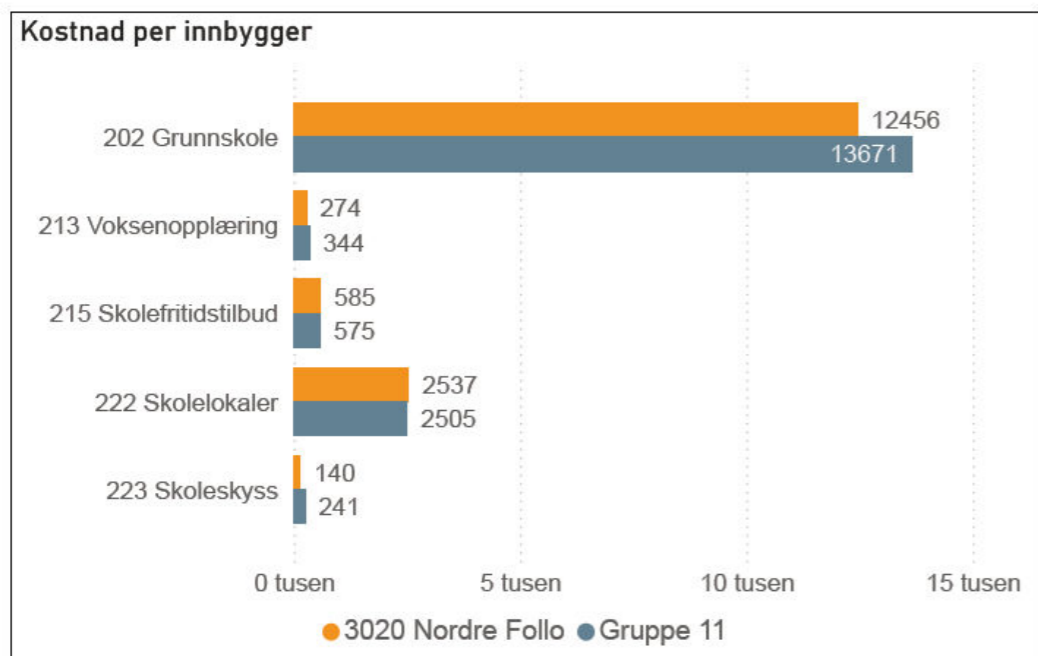
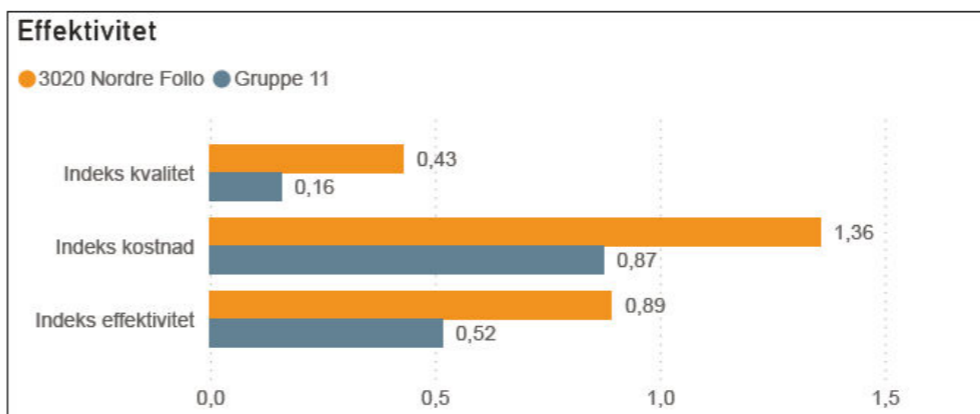
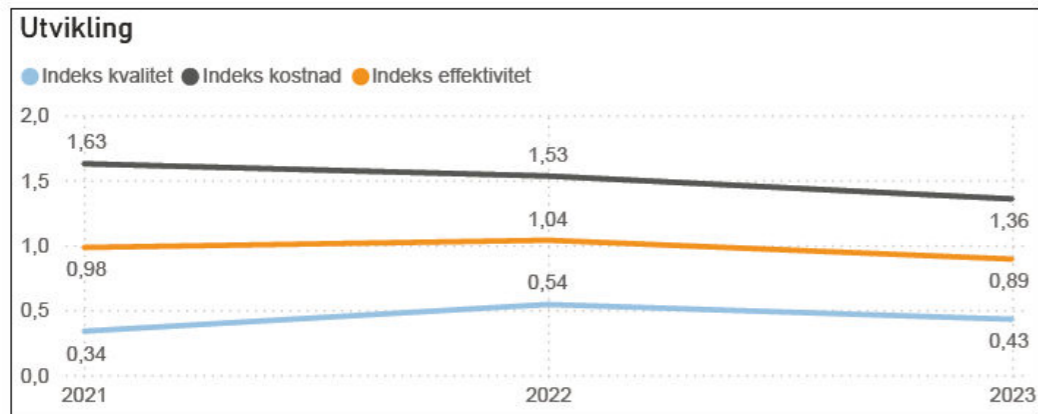

Grunnskolen i Nordre Follo: Sterke resultater over tid

Kommunen er nummer

5

Grunnskole: mer effektiv enn gjennomsnittet

Mest effektive skolekommuner – Effektivitetsindeksen 2024

Data fra 2023

Kommune	Rang effektivitet grunnskole	Rang kostnad grunnskole	Rang kvalitet grunnskole
1135 Sauda	1	1	105
5061 Rindal	2	2	35
1144 Kvitsøy	3	9	21
3434 Lom	4	73	3
3020 Nordre Follo	5	10	40
1127 Randaberg	6	7	51
4637 Hyllestad	7	59	6
3046 Krødsherad	8	28	17
3017 Råde	9	3	177
4212 Vegårshei	10	8	79
3005 Drammen	11	6	105
3024 Bærum	12	19	32
3048 Øvre Eiker	13	13	102
1122 Gjesdal	14	12	115
3428 Alvdal	15	27	35
3022 Frogn	16	23	55
3031 Nittedal	17	20	74
1106 Haugesund	18	30	43
1531 Sula	19	4	216
4624 Bjørnafjorden	20	5	212
3023 Nesodden	21	49	31
4650 Gloppen	22	63	23
1505 Kristiansund	23	42	54
3450 Etnedal	24	35	60
4219 Evje og Hornnes	25	29	87

Datagrunnlaget for kvalitetsindikatorene

- utviklingen de siste tre årene som vedlegg til de kommunevise rapportene

Pleie og omsorg

Region	2021	2022	2023
3803 Tønsberg			
Andel ansatte med høyskoleutdanning	33,8 %	32,7 %	33,1 %
Andel ansatte med fagutdanning	0,77	0,75	0,76
Andel innbyggere 80+ på institusjon	12,0 %	11,2 %	11,3 %
Andel innbyggere over 80 uten tjenester	41 %	41 %	41 %
Andel beboere vurdert av lege	70,60	71,40	81,80
Ernæringsstatus kartlagt hjemmeboende	15,80	24,35	24,35
Ernæringsstatus kartlagt sykehjem	67,31	66,99	66,99
Tannstatus kartlagt siste år	43,03	55,22	55,22
Timer fysioterapi per uke per beboer på sykehjem	0,37	0,37	0,08
Ergoterapeut per 1000 innbygger 80+	1,4	1,1	1,7
Geriatrisk sykepleier per 1000 innbygger 80+	14,35	13,32	12,39
Geriatrisk sykepleier per 10000 inbygger	6,0	5,5	5,2
Fysioterapeuter per 10000 innbygger	8,9	8,8	8,6
Bistand fritidsaktiviteter	62,72	61,70	61,70
Bistand til arbeid og utdanning	77,12	77,95	77,95
Andel demente med dagtilbud	227,00		
Dagtilbud PU	52,21	54,02	54,02
Andel vedtaksdøgn med velferdsteknologi	0,66	0,68	0,69
Årsverk psykiatri	4,19	4,27	4,27
Årsverk psykiatri videreutdanning	1,58	1,50	1,50

Samferdsel

Region	2021	2022	2023
3803 Tønsberg			
Andel vei for syklist	39,10	39,60	39,50
Andel vei med belysning	100,00	100,00	100,00
Andel vei uten fast dekke	7,90	2,10	2,50

Kultur

Region	2021	2022	2023
3803 Tønsberg			
Andel søkere kulturskole 6-15 år	13,20	11,90	13,40
Besøk på bibliotek per innbygger	4,1	5,4	5,3
Kinobesøk per innbygger	2,1	3,2	3,5
Utlån bibliotek per innbygger	4	4	4
Besøk fritidsklubb per innbygger 6-20 år	129	301	355

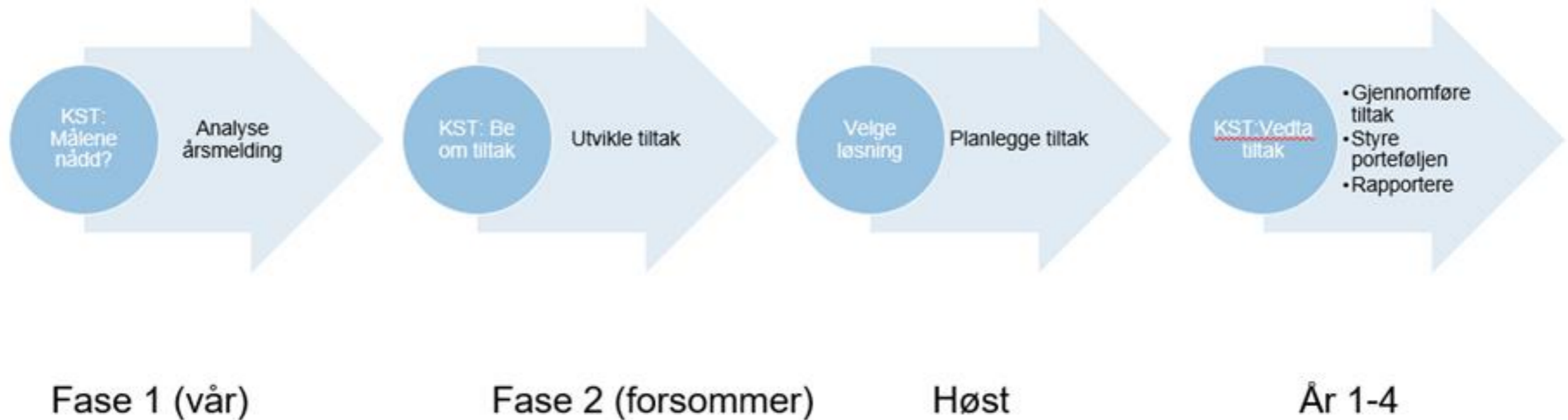
Administrasjon

Region	2021	2022	2023
3803 Tønsberg			
Andel heltid	0,73	0,74	0,75
Sykefravær prosent	0	0	0
Alder Kommuneplanens arealdel	2019	2019	2019
Alder Kommuneplanens samfunnsdel	2 021,00	2 021,00	2 021,00
Alder ROS	2020	2020	2022

Brann

Region	2021	2022	2023
3803 Tønsberg			
Andel a-objekter med tilsyn siste 2 år	17 %	23 %	28 %
Andel piper feiet siste 2 år	0,22	0,22	0,21
Bygningsbranner siste to år	0,75	0,70	0,70

Kommuneindeksen som del av analysefasen i budsjettarbeidet – hva bør skje før sommerferien?

- ▶ Analysene bør koples til budsjettprosessen og et overordnet årshjul
- ▶ Analyse om våren: Viktig å sette av tid til analyse og utredning av nye løsninger
- ▶ Den viktigste utviklingen skjer på tjenestenivå – bruk datagrunnlaget aktivt
- ▶ Viktig å legge vekt på kvalitet/utbytte for brukerne, ikke bare på kostnader
- ▶ God kvalitet kan lønne seg, hvis man løser problemene.

Hent rapporter på www.agendakaupang.no og gi oss gjerne kommentarer

- ▶ Norges best styrte kommuner - Kommuneindeksen 2024 (resultater og metode)
- ▶ Delrapport Kvalitetsindeksen 2024 - metodebeskrivelse
- ▶ Bestill rapport og presentasjon for din kommune for 2024 med fokus på effektivitet i 12 tjenesteområder:

▶ rune.holbaek@agendakaupang.no

▶ bjorn.brox@agendakaupang.no

AGENDA
KAUPANG

Agenda Kaupang bidrar til omstilling og utvikling av offentlig sektor. Vi bistår ledere og medarbeidere med faktabaserte beslutningsgrunnlag og effektivisering av prosesser. Agenda Kaupang gjennomfører analyser og rådgiving innen ledelsesutvikling, styring, økonomi, organisasjonsutvikling og digitalisering.

Kommuneindeksen
2024

3020 Nordre
Follo

AGENDA
KAUPANG